De armzorg als deel der algemeene staatszorg.

VII.

Wij zullen den schrijver niet volgen in zijne beschouwingen over het werk van den heer HEEMSKERK en de beide heeren TYDEMAN. Het was niet ons doel recensie of anti-kritiek te leveren. Bij één punt willen wij echter een oogenblik blijven staan, namelijk bij de volgende geïncrimineerde passages uit de *Denkbeelden:* »Het »moet als een eerste regel van staat »gelden, dat in eene beschaafde maatschappij niemand van gebrek *kan* of »*mag* omkomen.” — — — »Op het »beginsel, dat niemand regt heeft op »ondersteuning, kan geene goede armenwet gebouwd worden; daartegen »toch staat over, dat in een welgeordenden staat niemand van gebrek »behoort om te komen. Heeft dit toch »plaats, zoo is het een gevolg van »eenig gebrek in het Binnenlandsch »Bestuur; even als het blijkt, dat de »policie te kort schiet, zoo dikwijls »een ingezeten gewelddadig om 't leven wordt gebragt; en laatstgenoemd »ongeluk is soms onmogelijk te voorkomen, terwijl honger en gebrek »steeds eenigen tijd tot hulpbetoon »overlaten!”

De heer BOER teekent hierop aan: »Deze uitspraken schijnen vrij stellig, en ademen, wij durven het zeggen, een geheel socialistischen geest. Het regt om te leven (het beruchte *droit de vivre*) wordt daarin onvoorwaardelijk erkend. Niemand *kan* of *mag*, in eene geheel welgeordende maatschapij van gebrek omkomen. Heeft dit plaats, zoo ligt de schuld niet bij de menschen zelve, die toch wel in de eerste plaats voor hunne bestaanmiddelen behoorden te zorgen, of elkander uit zedelijk pligtgevoel bij te staan, maar bij de regering. Deze behoort derhalve in staat te zijn in voorkomende behoeften steeds te voorzien. Wat behelst deze redenering ondertusschen anders dan ontkenning van 's menschen eigene verantwoordelijkheid over zijne daden, en erkenning of vooronderstelling van het Alvermogen van het *denkbeeldig* (?) wezen Staat?”

De perioden, door den heer BOER bestreden, zijn misschien wat te zeer ontoegelicht ter neder geschreven, en dragen, zoo volstrekt en op zich zelve staande voorgesteld, eenen schijn van .... *socialismus* (om dit af schrikwekkend woord ook eens te bezigen), die eerst verdwijnt wanneer men ze aan het gansche stelsel door de schrijvers vooropgesteld, en aan de doorgaande strekking en bedoeling van hun werk toetst. Wat willen de heeren TYDEMAN en HEEMSKERK betoogen? Dat de particuliere en kerkelijke liefdadigheid niet toereikend is om den last der armzorg langer te dragen en dat, om de armoede met vrucht tegen te gaan, ééne algemeene wettelijke zorg het geheele armwezen moet omvatten en besturen. De schrijvers willen geenszins, gelijk de heer BOER schijnt te meenen, den staat maken tot één groot werkverschaffer en schepper van bestaanmiddelen. De bedoeling is deze: armverzorging wordt alleen verleend aan hen, die, hetzij door subjective, hetzij door objective oorzaken, in de volstrekte onmogelijkheid zijn zich zelven te verzorgen. Deze arm-politie echter wordt niet en kan niet anders dan hoogst onvolledig uitgeoefend worden met de tegenwoordige middelen van verzorging, daar de bijstand der particuliere en kerkelijke liefdadigheid uit zijnen aard te ongestadig, te onvermogend en te onverpligt is, om daarmede de armoede te stuiten. Neemt de staat de taak over, dan wordt de regel algemeen, en dan moet de armzorg zich uitstrekken tot allen, die niet zonder bijkomende hulp zich verzorgen kunnen. Komt alsdan iemand van honger en gebrek om, dan is het bewezen, dat de arm-politie in haren werkkring is te kort geschoten, gelijk het blijkt dat de regterlijke politie te kort schiet, wanneer iemand gewelddadig om het leven wordt gebragt. En nu is er toch, meenen wij, niets meer socialistisch in, te beweren, dat het doel van alle goed ingerigte arm-politie is den hongerdood te voorkomen, dan, dat het doel van alle goed ingerigte regterlijke politie is, gewelddadigen doodslag te voorkomen, hoewel ieder weet, dat geene politie zóó volmaakt of vermogend is, om een van beide ooit geheel te voorkomen.

Na vlugtig de denkbeelden der schrijvers doorloopen en zijne bedenkingen daartegen geopperd te hebben, resumeert de heer BOER zijne voorafgegane betoogen. De staat is noch *bevoegd*, noch *geschikt* tot armzorg. »De mogelijkheid der regering om bestaanmiddelen aan te wijzen, strekt zich natuurlijk nooit verder uit dan die der bijzondere personen en deze is afhankelijk van vaste natuurwetten. De staat kan derhalve voor eene toenemende armen-bevolking geene nieuwe middelen scheppen; het eenige wat hij vermag, is de verhouding in de verdeeling des rijkdoms tijdelijk eenigzins te veranderen; door van den gegoede te nemen, wat hij den behoeftige schenkt. Er heeft hierbij, gelijk wij aantoonden, *onregt* plaats; de staat randt het *eigendoms-regt* aan, en legt daarmede den grond, om dat regt later geheel te zien loochenen door hen in wier belang hij het geschonden heeft. — Maar wij laten de vraag des regts daar, en aannemende, dat de staat aldus handelt, vragen wij: waar zijn voor den staat *de grenzen der mogelijkheid*, om aan zijne duurste en heiligste pligten te voldoen, en hoe zal hij die grenzen kennen? — De bijzondere liefdadigheid kent die grenzen zeer goed; de staat kan ze niet bepalen.”

Wij zullen, na reeds in onze voorafgaande artikelen de onjuistheid dezer redeneringen (hier nogmaals in een kort begrip bijeengetrokken) betoogd te hebben, niet een nieuw betoog aanvangen. Echter wenschen wij nogmaals te doen opmerken, hoe veel zonderlinge misvattingen en verwarring van begrip het gevolg zijn, wanneer men eene aangelegenheid enkel uit één, verkeerd gekozen, gezigtspunt beschouwt en beoordeelt. Bijna alle argumenten zijn gerigt tegen en gemotiveerd met het oog op beginselen die de verdedigers der staats-armzorg niet aannemen. Waar alleen sprake is van maatregelen van politie en inrigting van eenen tak van publieke dienst om een gevaar af te wenden, dat de staatshuishouding telkens dreigender naderbij treedt, kampt men tegen onderstelde oprigting van nationale werkplaatsen en socialistische phalanstères. Het adres van den brief luidt aan de Nederlandsche voorstanders der staats-armzorg; de inhoud is gerigt aan de Fransche aanhangers van de leer der staats-almagt. De staats-armzorg bedoelt niet »bestaanmiddelen te scheppen,” maar de armoede, als eene maatschappelijke kwaal, door eene rationele wijze van behandelen, zoo niet geheel uit te roeijen, dan toch tot staan te brengen. Gevaar af te wenden en kwaad te voorkomen, is bij voorkeur de taak der politie-magt. Om het gevaar en het kwaad *armoede* af te wenden en te voorkomen, is de arm-politie onmisbaar. Ontneming aan den een van wat aan den ander gegeven wordt en »aanranding van het regt van eigendom” heeft hier geenszins plaats, tenzij men *alle* uitgaaf van 's landswege, *verplaatsing van rijkdom*, en *alle* belasting *aanranding van het regt van eigendom* geliefde te noemen. *De grenzen der mogelijkheid* liggen hier, waar zij bij alle andere uitgaaf voor publieke dienst liggen. *Hoeveel* er voor de arm-politie kan besteed worden, zal later en grondiger onderzoek moeten leeren; het is eene vraag van finantiëele huishouding, die het beginsel niet raakt. De verzekering: »De bijzondere liefdadigheid kent die grenzen *zeer goed;* de staat *kan ze niet* bepalen,” is inderdaad slechts een gezegde. De bijzondere liefdadigheid kent alleen de grens van hetgeen zij *geven wil;* maar niet de grens waar de wezenlijke behoefte aan onderstand, zonder welken te leven onmogelijk is, begint en ophoudt. Particuliere liefdadigheid ziet slechts enkele voorwerpen of eenen kleinen kring, terwijl, om met vrucht armzorg uit te oefenen en in de juiste mate der behoefte te ondersteunen, één oog den geheelen armenstand moet overzien en ééne hand den benoodigden bijstand aanwijzen.

Hiermede zouden wij ons overzigt over het werkje van den heer BOER kunnen sluiten, om tot dat van den heer ALSTORPHIUS GREVELINK over te gaan, ware het niet, dat wij nog een enkel artikel wenschten te wijden, aan het laatste gedeelte van des heeren BOER's geschrift, waar hij, na de kritiek van de *Denkbeelden* der heeren TYDEMAN en HEEMSKERK, eenige eigene denkbeelden geeft, over de beste wijze van niet-wettelijke armverzorging, een punt waarbij wij, al raakt het ons onderwerp van betoog slechts van ter zijde, toch eenige oogenblikken willen stilstaan.

Buitenlandsche Berigten.

DUITSCHLAND.

Frankfort, 4 *dec.* Heden houdt de doormarsch van de uit Baden terugkeerende *Pruisische troepen* op. Het is verblijdend te vernemen, dat die troepen overal op het vriendschappelijkst ontvangen worden. Ook in de hertogdommen weet men het gedrag der aldaar garnizoen houdende Pruisische troepen, niet genoeg te roemen. — Eerstdaags zal een *Beijersch* bataillon jagers onze stad verlaten en door *Oostenrijksche* troepen vervangen worden.

— 5 *dec.* De Pruisische luitenant-generaal *Brese* bevindt zich sinds gisteren weder hier.

— Naar wij vernemen zullen de bondstroepen *nog heden in Kassel binnenrukken.*

Wiesbaden, 5 *dec.* Er heerscht hier overal eene goede stemming voor Pruisen; op de kleine plaatsen zijn de doormarscherende bataillons landweer op de meest hartelijke wijze ontvangen.

Fulda, 3 *dec.* Alle berigten die van den Kasselschen kant hier aankomen, luiden bepaald, *dat de Beijeren, zonder tegenstand te ontmoeten bij de Pruisische troepen, op de linie van Hersfeld naar Kassel in aantogt zijn.* Alleen weet men niet of de Pruisen Hersfeld ontruimd, dan wel of zij eene bezetting hebben achtergelaten of gemeenschappelijk met de Beijeren handelen. Naar men met zekerheid verneemt, zullen Oostenrijksche troepen, van den kant van Wurzburg onze grenzen overtrekken.

Hanau, 4 *dec.* Men wil weten, dat een adjudant van den Koning van Pruisen te Wilhelmsbad is aangekomen. — De raad dezer stad heeft aan de bevoegde autoriteit verklaard, dan hij voor de 2500 man bondstroepen (Beijeren) die hier nog in bezetting liggen, niet langer het noodige konde leveren, daar de stedelijke kas geheel is uitgeput.

Kassel, 3 *dec.* Het oppergeregtshof heeft een door de staatsdienaren uit te vaardigen adres opgesteld, waarbij de Keurvorst wordt verzocht in zijne residentiestad terug te keeren en de tusschen zijne regering en de standenvergadering heerschende oneenigheden langs constitutionelen weg te doen verdwijnen door eene spoedige bijeenroeping van nieuwe standen.

Stuttgart, 4 *dec.* Volgens een ministerieel besluit kunnen de verlofgangers voorloopig nog met verlof blijven en zijn de remonte-aankoopen tot nader orde uitgesteld.

Gotha, 3 *dec.* Naar men verneemt is het te Coburg van het ministerie ontvangen bevel tot opmarcheren van onze troepen weder *ingetrokken*, daar het thans waarschijnlijk is, dat de geschillen op vreedzame wijze zullen worden bijgelegd. De krijgstoerustingen in de hertogdommen zullen echter zoolang worden voortgezet, totdat, door het resultaat der vrije conferentiën, de Duitsche aangelegenheden definitief zullen zijn vastgesteld.

— Uit Kassel wordt van den 4den december aan de *Deutsche Zeitung* geschreven: »Het door de *Kass. Zeitung* medegedeelde berigt, dat de Beijeren gisteren nog op den straatweg van Kassel verder voorwaarts zouden trekken, heeft zich bevestigd. Nadat de generale staf van den Prins *von Thurn und Taxis* gisteren van Fulda naar Herzfeld was verlegd, bekwam graaf *von der Gröben* het officiële berigt dat de Beijeren onder alle omstandigheden voorwaarts zouden trekken. Niettegenstaande graaf *von der Gröben* verklaarde, dat hij zich met geweld van wapenen daartegen zoude verzetten, werd door de Beijeren toch eene poging aangewend om door te dringen. In den afgeloopen nacht tusschen 2 en 3 uur trachtte de voorhoede der Beijeren de door de Pruisen tusschen Obereulen en Hersfeld bezette linie door te breken. De aangevallen troepen, vier compagniën Pruisen, die sedert langen tijd eene hoogte bezet, en nacht en dag gebivouakkeerd hadden, sloegen de Beijeren, naar men zegt, met een verlies van 21 man, af. Nadere bijzonderheden omtrent het gevecht zijn niet bekend." (Zóó luidt ons berigt, voegt de *Deutsche Zeitung* hierbij. Daar de *Ober-Post Ampt-Zeitung* hierover zwijgt, moet men hetzelve nog dies te meer voor een gerucht houden, dat naar wij hopen, ten eenenmale ongegrond is.) De huzaren die te Rosenburg lagen, zijn heden morgen naar Hersfeld opgebroken. (Het slot van den brief behelst opgaven over verwacht wordende aanzienlijke versterkingen van de Pruisische bezettings-troepen.)

Weenen, 2 *dec.* Sedert gisteren is een belangrijk gerucht in omloop, te weten, dat het bekende besluit van den minister van Oorlog over den militairen eed tot verschil van gevoelen in het ministerie heeft aanleiding gegeven, en dat zelfs reeds een der ministers zijn ontslag ingeleverd had.

Berlijn, 4 *dec.* In de zitting van de Tweede Kamer, heden ochtend bijeengekomen, werd niets verhandeld dan het voorlezen van het proces-verbaal der vorige zitting, waarna door den minister *v. Manteuffel* het besluit tot verdaging werd voorgelezen. De leden verlieten in diep stilzwijgen de zaal.

De leden der Eerste Kamer waren op uitnoodiging van het ministerie bijeengeroepen en in groot getal opgekomen. Na de voorlezing van het verdagingsbesluit, sloot de president der Kamer de zitting, met den wensch, dat de leden op den 3den januari, onder gunstiger uitzigten voor het vaderland, mogten vergaderen.

ENGELAND.

Londen, 4 *dec.* Het parlementslid *Roebuck* heeft eenen uitvoerigen brief, over de jongste maatregelen van den paus, gerigt aan lord *John Russell.* Hij beschuldigt den lord van inconsequentie en onhandigheid, en van zich in 1850 afkeerig te betoonen van de emancipatie der katholieken, waarvan hij in 1829 zulk een ijverig voorstander was.

»De burgerlijke en godsdienstige vrijheid," zoo luidt het in dien brief, »verkeert in dreigend gevaar. Ik zal u, mylord, de reden voor mijne vrees uiteenzetten. Ik zie dat de openbare meening van Engeland's eene einde tot het andere in gisting is. Ik hoor woeste beschuldigingen geuit tegen eene talrijke afdeeling onzer mede-christenen, ik zie staatsliedes van alle kleur zich voor den storm buigen en hunne stem voegen bij die van hen, welke zich tegen den Paus en de Katholieken verheffen. Ik moet openhartig verklaren, niet te kunnen begrijpen, hoe een zoo verstandig volk als het onze, zich kan laten vervoeren door zulke onverdraagzame gevoelens. Bestaat er het minste gevaar? Neen. Maar ik ken sedert vele jaren de groote vooroordeelen die mijne landgenooten tegen het Katholicismus koesteren en daarom verwonder ik mij niet over hunne uitbarsting; eigenlijk is het niets dan werkelijke, zuivere onverdraagzaamheid; want er bestaan geene wezenlijke gevaren. Het is geene vrees, maar een blinde haat die het land in beroering brengt. Gij, mylord, hebt kracht, waardigheid en gewigt bijgezet aan dien afkeer, dien gij krachtig had moeten te keer gaan. Door zoo onberaden te handelen, hebt gij al het mogelijke gedaan, om eene betreurenswaardige onverdraagzaamheid gedurende eene reeks van jaren te doen voortleven. Ik houd mij overtuigd, dat gij er innerlijk over bloost.

»Waar en wat is het gevaar? Dat vraag ik nogmaals. Woorden verschrikken mij niet, maar ik wensch te wel te weten wat men onder die »pauselijke overweldiging" verstaat. Krijgt de Paus eenigerlei magt over een enkelen inwoner van Engeland, omdat hij iemand den titel van aartsbisschop van West-minster of den karninaalshoed geschonken heeft? Vloeit er voor den Paus het minste gebied over Engeland uit voort? Immers neen.

»Deze korte beschouwing doet zien, hoe ongegrond die geheele beweging is."

— Het is thans bepaald, dat op den 15den van iedere maand schroef-stoomschepen van Plymouth naar de Kaap de Goede Hoop zullen vertrekken; zij zullen op hunnen togt Madera en Sierra Leona aandoen.

— Blijkens eene optelling in den *Times* zijn gedurende de zes eerste maanden dezes jaars ruim 500 Engelsche koopvaardijschepen vergaan.

FRANKRIJK.

Parijs, 4 *dec.* De berigten uit Italië onderscheiden zich niet door belangrijkheid.

Zoo als men gisteren reeds voorzag is tot vice president van de Sardinische Kamer van Afgevaardigden, in plaats van den heer *Demarchi*, verkozen de heer *Benso*, en wel met 57 van de 113 stemmen; de heeren *Ratazzi* en *Mantelli* verkregen elk 27 stemmen.

De onlusten op het eiland Sardinië, waarvan wij gesproken hebben, en ten gevolge waarvan de generaal *la Marmora* derwaarts met uitgebreide volmagt is gezonden, zijn gestild. Het waren eigenlijk niet meer dan rooverijen, waarmede de staatkunde niets gemeen had. Desniettemin zijn in de zitting der Kamer van Afgevaardigden van 29 november interpellatiën aangaande die zaak gedaan, waarop echter het ministerie voldoende ophelderingen heeft gegeven.

Te Rome sprak men, bij wijze van gerucht, over onderhandelingen, welke door het Roomsche kabinet met de regeringen van Napels en Frankrijk zouden aangeknoopt zijn, ten einde een vast garnizoen van Franschen te Rome en in den omtrek, en eene Napelsche bezetting in de overige provinciën te houden.

Volgens andere berigten zou de pauselijke nuntius te Weenen bij eene nota verlangd hebben, dat het Oostenrijksche korps in den Kerkelijken Staat verminderd werd. Dit korps telt op dit oogenblik 20,000 man en wordt geheel en al bekostigd door de Romeinsche regering.

— Het ontwerp betreffende de ligting van 40,000 man, zal niet verdaagd, maar integendeel in behandeling gebragt worden. Evenwel daar, sedert de vredelievende wending der Duitsche zaken, de questie haar grootste belang verloren heeft, zal de discussie in ééne zitting kunnen afloopen.

— De Wetgevende Vergadering heeft, betreffende het voorstel over de afschaffing der tienden, bepaald, hetzelve niet aan eene derde lezing te onderwerpen.

— De commissie van onderzoek over de vervolgingen in te stellen tegen de vertegenwoordigers *Miot* en *Prault*, heeft verklaard, dat er grond tot die vervolging bestaat.

— Het proces wegens laster, door den Prins van *Canino* den burggraaf *d'Arlincourt* aangedaan, is geëindigd met eene veroordeeling van laatsgenoemde tot eene enkele boete van 300 francs.

— In de op heden gehouden zitting der Wetgevende Vergadering is de beraadslaging voortgezet over het ontwerp van wet voor den aanleg en het onderhoud der gemeente-wegen.

Het vraagstuk, betreffende de *prestatiën in natura* en de middelen, om die prestatiën aftekoopen, heeft heden weder aanleiding gegeven tot eene zeer langdurige woordenwisseling. Deze heeft echter niet tot een gewenscht einde geleid. Men heeft in het wetsontwerp zoo vele amendementen gebragt, dat het ten laatste door de regering, in overeenstemming met de commissie, is ingetrokken, omdat het weinig of geen verschil opleverde met de thans op dat stuk bestaande wetgeving. De beraadslaging, die tot niets geleid heeft, heeft twee dagen geduurd. Men beklaagt zich zeer over dit tijdverlies, en vooral over de houding, welke de gematigde partij in dezen heeft aangenomen.

Langs buitengewonen weg.

Parijs, 5 *dec. des avonds te 8 ure.* In de zitting der Wetgevende Vergadering van heden, verklaarde de minister *Lahitte*, dat de conventie van Olmutz, eene gemeenschappelijke militaire tusschenkomst in Keurhessen en Sleeswijk bepaald heeft, welk laatste door eene gemeenschappelijke commissie tot ontwapening zal worden aangemaand. *Arago* zeide dat men door verder onzijdig te blijven het nationaal belang uit het oog verloor, en wilde de verdere discussie uitgesteld hebben, daar er nieuwe verwikkelingen door de Dresdener conferentiën mogelijk waren.

Het voor de krijgstoerustingen aangevraagde krediet werd toegestaan.

Laatste koers ter beurs van heden 5 °/o 94 fr. 65 Ct.; 3 °/o 58 fr. 70 Ct.; Spanje 3 °/o 34¼.

Madrid, 30 *nov.* 3 °/o 34½.

SPANJE.

Madrid, 29 *nov.* De Koningin heeft heden de deputatiën uit de beide Kamers ontvangen, die haar het adres in antwoord op de troonrede hebben overhandigd.

— De heer *Bravo Murillo*, minister van Finantiën, die tot nu toe op den besten voet met zijne collegas scheen te staan, vervoegde zich gisteren onverwacht bij den president van den ministerraad, om dien zijn ontslag te overhandigen, aangezien hij, zoo als hij zeide, geen genoegen kon nemen met het cijfer, dat de minister van Oorlog op het bij de Cortes eerlang in te dienen budget wilde gebragt hebben en dat hij (*Bravo Murillo*) te hoog vond. De minister van Oorlog had verklaard zijn hoofdstuk met niet meer dan 12 millioen realen te kunnen verminderen, terwijl de minister van Finantiën verlangde dat er 20 millioen op zouden bezuinigd worden.

De president van den raad deed den heer *Bravo Murillo* opmerken, dat het gemakkelijk zou zijn die 8 millioen in verschil te vinden, door het brengen van eenige verdere bezuinigingen op de respective hoofdstukken der andere departementen van algemeen bestuur. De heer *Bravo Murillo* wilde echter met die schikking geen genoegen nemen.

Daarop had gisteren avond ten 11 ure eene buitengewone zitting van den ministerraad plaats. Heden namiddag ten 2 ure is er weder eene vergadering gehouden. Men weet echter niet wat er op die beide bijeenkomsten besloten is.

Gelijk te voorzien was zijn er over dit voorval allerlei tegenstrijdige geruchten in omloop. Volgens sommigen is het ontslag van den heer *Bravo Murillo* niet aangenomen; volgens anderen is dit wel geschied en de heer *Bertran de Lys* uitgenoodigd, zich met de portefeuille van finantiën te belasten. Nog meenen sommigen te weten, dat de hertog *van Valencia* zelf die portefeuille zal aanvaarden. Eenigen verzekeren ook, dat de heer *Mon* ontboden is en dat zelfs het geheele kabinet zal aftreden.

Personen die doorgaans goed onderrigt zijn, gelooven, dat alles in der minne geschikt zal worden, dat er nieuwe verminderingen zullen gevraagt worden op het budget en dat de heer *Bravo Murillo* de portefeuille zal behouden.

Binnenlandsche Berigten.

Arnhem, 7 *dec.* Uit *de Indiër* nemen wij de volgende berigten over:

»Uit de *Javasche Couranten* blijkt, dat de resident van Banka, de heer *van Olden*, van zijne functiën als zoodanig is ontheven, en de inspecteur der middelen, de heer *Severijn Haesebroek*, die in commissie naar dat eiland is gezonden, om met het inlandsch hoofd *Amir* te onderhandelen, voorloopig met die betrekkig is belast. Men schrijft ons, dat de vredelievende onderhandelingen geen resultaat hebben opgeleverd, en dat daarom besloten is, *Amir* met geweld ten onder te brengen. Tot dat einde is met Zr. Ms. stoomschip *Bromo*, eene kompagnie Afrikaansche soldaten derwaarts gezonden. De resident *van Olden* is ontslagen, omdat hij geene activiteit en doorzigt genoeg aan den dag heeft gelegd. Het kan echter nog wel eenigen tijd aanhouden, eer Banka weder rustig is, want het terrein is zeer in het voordeel der opstandelingen.

— De heer dr. *J. H. Croockewit*, die reeds belangrijke rapporten aan het gouvernement heeft ingediend omtrent het mijnwezen op Banka en Malakka, is thans door de Indische regering belast met eene zending naar het eiland Billiton. Hij zal daar een geologisch onderzoek in het werk stellen naar het tin, dat er aanwezig is; tevens zal hij inlichtingen trachten te verkrijgen omtrent de beste wijze, om dat metaal daar te exploiteren.

— Naar men verneemt, heeft de civiele en militaire gezaghebber in de Lompong-districten (zuidelijk gedeelte van Sumatra), de kapitein *Juch*, versterking van troepen aangevraagd. De regering moet hem echter geantwoord hebben, dat thans geene troepen konden gemist worden, en hij maar moest trachten zich te helpen. Ondertusschen laat de zaak zich nog al donker aanzien, want, nadat de Bantamsche onlusten gedempt zijn, hebben eenige ontevredenen van die residentie zich naar de Lompong-districten begeven; bovendien zijn eenige muitelingen, die door de laatste expeditie in Palembang van daar zijn verdreven, mede derwaarts gevlugt.

— De hertog *van Saxen Weimar* is den 24sten September ll. van zijne inspectie-reis op Java teruggekeerd. Hij is geheel hersteld van de ernstige ziekte die hem te Soerakarta overvallen had en oorzaak is geweest, dat de aangekondigde festiviteiten aldaar niet plaats hebben gehad. Weinig had het verschil of hij was, tijdens zijn verblijf in deze hofstad, met

een groot gedeelte der plaats in de lucht gesprongen. Een sergeant-conducteur van de artillerie had zich, namelijk, heimelijk weten meester te maken van de sleutels van het kruidmagazijn, welke een der officieren in bewaring had. Hij was reeds bezig de deur te openen, toen de op post staande schildwacht het gelukkig bemerkte. Hij had eene brandende sigaar in den mond. Onmiddellijk werd hij gearresteerd. Na zijne gevangenneming heeft hij dadelijk bekend, dat het zijn voornemen was, om den brand in het kruid te steken. Hij was echter noch dronken, noch zinneloos, zoodat de beweegreden welligt aan eene soort van *taedium vitae* moet worden toegeschreven. In het magazijn was eene hoeveelheid van 80,000 ned. ponden kruid voorhanden, zoodat, wanneer de ontploffing had plaats gehad, geheel Soerakarta zou zijn verwoest."

— Men verneemt, dat door den heer *J. K. de Vries*, maandag avond 16 dezer, op de concertzaal alhier, een concert zal worden gegeven, onder medewerking van den heer *C. R. Marx*. Wij gelooven den muzijkminnaren een genotvollen avond te kunnen voorspellen.

ARNHEM, 7 *december*.

De *'s Gravenhaagsche Nieuwsbode* geeft een artikel: »*De* Arnhemsche Courant *of het oordeel over de begrooting en de bezuiniging van het orgaan van den heer* Thorbecke, *toen hij was in de oppositie.* — *Oordeel van dezelfde, thans ministeriële courant, onder het ministerie*-Thorbecke."

Wij zullen noch *over* dat stuk, noch *tegen* den *Nieuwsbode* schrijven. De *'s Gravenhaagsche Nieuwsbode* is voor ons een van die organen, met welke men niet discuteert. Hetgeen wij zeggen is alleen gerigt aan het publiek, opdat het eens vooral wete, wat de reden is, dat de *Arhemsche Courant* van dergelijke aanvallen geene notitie neemt. De *Arnhemsche Courant* is thans even weinig eene »ministeriële courant" in den zin, als de *Nieuwsbode* zulks insinueert, als zij ooit in eenigerlei opzigt »het orgaan van den heer *Thorbecke*" geweest is.

Wij gelooven, dat deze verklaring voor hen, op wier oordeel wij prijs stellen, voldoende is, en dat wanneer de *'s Gravenhaagsche Nieuwsbode* VERZEKERT en de *Arnhemsche Courant* ONTKENT, het publiek zeer wel zal weten te onderscheiden, aan welke zijde de waarheid ligt.

STATEN-GENERAAL.
TWEEDE KAMER.
Zitting van vrijdag, 6 december.

In de zitting van heden is ingekomen eene Koninklijke boodschap, ten geleide eener nota van wijzigingen en aanvulling van het Vde hoofdstuk der staatsbegrooting voor 1851. Het wets-onderwerp betrekkelijk dadingen in domaniale zaken is, nadat de beraadslagingen daarover waren afgeloopen en het eerste artikel eene geringe wijziging had ondergaan, met algemeene stemmen aangenomen.

Het wets ontwerp tot verlenging van den termijn tot invoering van postzegels is zonder beraadslaging aangenomen met 47 tegen 13 stemmen.

Tegen hebben gestemd de heeren: *Engelen*, *Hengst*, *Metman*, *van der Heide*, *Godefroi*, *Bots*, *Sloet tot Oldhuis*, *Westerhoff*, *van Hoëvell*, *Meeussen*, *Poortman*, *Dullert* en *van der Linden*.

De wets-ontwerpen houdende naturalisatie van *H. Cramer*, mr. *A. Cosman*, *H. A. Horman*, *H. Diddens*, mr. *B. J. Muller*, *H. A. Klatte* en mr. *C. Sandenberg Matthiessen* zijn achtervolgens zonder beraadslaging met algemeene stemmen aangenomen.

Memorie van Beantwoording der regering op het Verslag der Commissie van Rapporteurs over de ontwerpen van staatsbegrooting voor het dienstjaar 1851.

(*Vervolg van no. 240.*)

§ 8. Volgens de memorie van toelichting no. 3 van het wets-ontwerp tot vaststelling eener belasting tot dekking van het te-kort over 1848 en 1849, werd het nadeelig slot over het dienstjaar 1848 gerekend te zullen bedragen ƒ 11,148,543.07^5, en gezegd te moeten worden toegeschreven aan de volgende oorzaken, te weten:

Oorspronkelijke begrootingen van uitgaven ƒ78,655,090.27
te verminderen met ongebruikte sommen van het departement van Oorlog en het muntwezen . . . . . » 1,557,600.00

Gedane en destijds nog te doene ontvangsten op de gewone middelen, de rijks-verhoogingen en baten van verschillenden aard. ƒ58,661,499.74 — ƒ 77,097,490.27
De uitkeering uit de geldmiddelen van 's rijks overzeesche bezittingen . . . ƒ 7,287,447.45^5
— 65,948,947.19^5

Gelijke som als boven. . ƒ 11,148,543.07^5

Bij de onlangs gedane mededeelingen het te-kort over het dienstjaar 1848 opgegeven tot . . . . . ƒ1,086,445.09^5, waaromtrent het navolgende tot opheldering is dienende, te weten:

Gezamenlijk bedrag der begrootingen als voren . . . . » 78,655,090 27
te verminderen hoofdstuk V, krachtens de wet van 13 Augustus 1849 (*Staatsblad* no. 38), bij af- en overschrijving op het dienstjaar 1849, met. » 160,000.00

ƒ78,495,090.27

Op deze begrootingen heeft kunnen worden bespaard. . . . . 2,170,178,03^5

vermits slechts is uitgegeven. . . ƒ76,324,912.23^5

De vroeger opgegeven ontvangsten op de gewone middelen, de rijksverhoogingen en baten van verschillenden aard tot . . . . ƒ 58,661,499.74
zijn sedert verbeterd met. . . . . 223,125.34^5

en opgeklommen tot. ƒ58,884,625.08^5
en de uitkeering uit de geldmiddelen van 's Rijks overzeesche bezittingen, waarvoor vroeger was uitgetrokken . . . . ƒ7,287,447.45^5
is nader aangevuld met » 432,746.98

en heeft dus bereikt een beloop van . . . ƒ7,720,194.43^5
waardoor het totaal der ontvangsten is geworden ƒ66,604,819.52
en *het nadeelig slot of te-kort over het dienstjaar 1848*, overeenkomstig de algemeene rekening der ontvangsten en uitgaven betrekkelijk dat dienstjaar, welke den 27sten Junij 1850 ter opneming en sluiting bij de algemeene rekenkamer is overgebragt. ƒ 9,720,092.71^5

Tegenover dit nadeelig slot over het dienstjaar 1848, kan in mindering worden gesteld:

1o. het overschot, voortspruitende uit de middelen, gegrond op de wetten van 6 Maart 1844 (*Staatsblad* no. 14) en 25 Junij 1844 (*Staatsblad* no. 28), nader geregeld bij de wet van 30 Mei 1847 (*Staatsblad* no. 27) . . . . ƒ 202,260.47

2o. het voordeelig slot over het dienstjaar 1845, volgens de algemeene rekening der ontvangsten en uitgaven, welke den 30sten Julij 1849 ter algemeene rekenkamer is opgenomen en gesloten. . . ƒ 313,224.94^5

3o. het voordeelig slot over het dienstjaar 1846, volgens de algemeene rekening der ontvangsten en uitgaven, welke den 26sten Junij 1848 ter opneming en sluiting bij de algemeene rekenkamer is overgebragt. . . ƒ 316,707.22

4o. het voordeelig slot over het dienstjaar 1847, volgens de algemeene rekening der ontvangsten en uitgaven, welke den 29sten Julij 1849 ter opneming en sluiting bij de algemeene rekenkamer is overgebragt. . . ƒ 243,909.58

ƒ1,076,102.21^5

5o. het vermoedelijk overschot op het dienstjaar 1849, te zamen gesteld als volgt, te weten: Volgens den onlangs medegedeelden vergel. staat, no. 78, bedragen de gedane en nog te doene ontvangsten ƒ77,921,069.57^5. Op de wettelijk toegestane uitgaven, ten gezamenlijke bedrage v. ƒ72,349,564.06^5 zal kunnen worden bespaard ƒ 1,986,039.89^5 vermits de gedane en tot 31 december 1850 nog te doene beschikkingen slechts zullen bedragen ƒ 70,363,524.17, (zie bladz. 1 en 2 van de aanspraak) zoodat op het dienstjaar 1849 zal overschieten eene som van . ƒ7,557,545.40^5

Totaal van hetgeen ter vermindering van het tekort over het dienstjaar 1848 zal kunnen worden aangewend. . . » 8,633,647.62

Welk te kort daarna nog slechts zal komen te staan op de in het hoofd dezer vermelde som van ƒ1,086,455.09^5 en almede nog zal worden verminderd met eene, sedert het indienen der begrooting bekend geworden bijdrage op de uitkeeringen uit de geldmiddelen van 's rijks overzeesche bezittingen, die in den opgemelden vergelijkenden staat zijn uitgetrokken tot ƒ20,343,333.33
en welke zullen bedragen. . . . . 20,751,394.32^5
dus meerder. . » 408,060.99^5

en dien ten gevolge *het te-kort over het dienstjaar* 1848 zal zijn verminderd tot eene som van . . . . . ƒ 678,384.10
die ruimschoots uit het overschot op het dienstjaar 1850 zal kunnen worden gevonden.

De aanmerking op hetgeen hiervan in de aanspraak des ministers van Finantiën is gezegd, is in zooverre juist, dat aldaar, als termen van vergelijking, niet had behooren gebezigd te worden de som van ƒ9,818,969.46, die reeds vroeger in 1849 was opgegeven, en welke het tekort voorstelde *na* aftrek van de batige sloten, enz. van vroegere dienstjaren, maar de oorspronkelijke opgave van het te-kort op ƒ 11,148,543,07^5.

De vergelijking is door deze misstelling iets minder gunstig voorgedragen dan zij werkelijk is.

§ 9. Het wets-ontwerp betreffende de afschaffing der leges en kanselarij-gelden zal binnen zeer korten tijd aan de deliberatiën der Kamer onderworpen kunnen worden. De regering moet er dus prijs op stellen dat de hier bedoelde posten op de begrooting behouden worden. Mogt het bedoelde ontwerp onverhoopt niet aangenomen worden, en het doel der aanvrage van deze gelden dus te loor gaan, dan spreekt het van zelf dat van dezelve geen gebruik gemaakt zou kunnen worden. Wierd het ontwerp aangenomen, dan zou men al terstond de begrootings-wetten moeten aanvullen.

§ 10. De gevreesde verkeerde gevolgen der overschrijvingen kunnen zich niet verwezenlijken. Het 2de artikel der wets-ontwerpen, waarbij de begrootings-posten worden aangewezen, welke, bij onverhoopte ontoereikendheid, mogen worden aangevuld, maakt die vrees ijdel. Tot regel is aangenomen om alleen die behoeften, die niet altijd met volledige naauwkeurigheid kunnen worden berekend, op te nemen onder de posten welke door overschrijving kunnen vermeerderd worden.

Het gezamenlijk bedrag der onvoorziene uitgaven, met inbegrip van het XIIde hoofdstuk, beloopt wel eene som van nagenoeg ƒ 406,000, doch onder die som is begrepen: 1o. ƒ 40,000 voor daggelden der werkvolkeren aan 's rijks werven, welke som, om de onzekerheid van de meerdere of mindere behoefte, doch altijd met het doel van besparingen, in de slot-afdeeling van het VIIIste hoofdstuk is opgenomen; en 2o. ƒ 9000 voor het IIde hoofdstuk, niet in de begrooting van 1850 voorkomende, doch waarvan de bestemming in de toelichtende staat is aangewezen, zoodat voor dezelfde posten in de begrooting voor 1850 opgenomen, thans ƒ 22,000 minder wordt aangevraagd.

De regering kan overigens de verzekering geven, dat van deze gelden met spaarzaamheid gebruik wordt gemaakt, en dat zeer waarschijnlijk de aangevraagde sommen een overschot zullen laten.

Men verlieze echter niet uit het oog, dat men eerst de ondervinding van twee of drie jaren zal moeten kunnen raadplegen, eer men met genoegzame zekerheid over het bedrag voor dezen post benoodigd, zal kunnen oordeelen; aanvankelijk belooft de met 1850 aangenomen regel goede vruchten.

§ 11. Het bedoelde toezigt op de domeinen, begrepen in de wet van den 25sten Mei 1816 (*Staatsblad* no. 25), is, ordeshalve, bij de Regering wel in overweging genomen, hoewel geene omstandigheden haar bekend zijn, die zoodanig toezigt wenschelijk zouden maken. Doch die wet zoodanig toezigt niet vaststellende, is het voorgekomen dat geen direct toezigt van staatswege kan worden gevoerd.

§ 12. De regering zou hebben gewenscht de vereffening tusschen Nederland en het groot-hertogdom Luxemburg als reeds volbragt of den afloop nabij, te mogen voorstellen. Zij ontkent geenszins, dat er reeds voorlang uitzigt op eene kort aanstaande beëindiging der zaak werd gegeven. Werden de Staten Generaal in dat uitzigt te leur gesteld, de regering gevoelde die teleurstelling niet minder.

Wederkeerig hebben in der tijd de beide Staten opgave gedaan van hunne vorderingen. De opgave van Nederland bood een totaal van plus minus 6 millioen, die van Luxemburg een cijfer van plus minus 17½ millioen aan. In het treffen van een vergelijk tusschen zoo uiteenloopende cijfers, is men nog niet geslaagd. Doch het onderwerp wordt bij de regering niet uit het oog verloren. Zij zal hare beste pogingen aanwenden om de zaak tot een goed einde te brengen.

§ 13. Door het niet storten der ingeschreven gelden door voorname aandeelhouders van de Aken-Maastrichtsche spoorweg-maatschappij, op de bij de statuten vastgestelde tijdstippen, werd zij buiten staat gesteld, de werken behoorlijk voort te zetten en den weg te voltooijen binnen den tot 12 februarij 1851 verlengden termijn.

Vermits echter reeds een aanzienlijk gedeelte van den weg op Nederlandsch grondgebied is aangelegd

en die op Pruisisch territoir bijna geheel is voltooid, terwijl de tegen de nalatige aandeelhouders te Berlijn ingestelde vorderingen eenen gunstigen uitslag beloven, vermeende de regering het verzoek der maatschappij, ten einde de voorschreven termijn andermaal mogt worden verlengd, niet te mogen afwijzen, te minder omdat het niet voldoen aan de verpligtingen der concessie niet aan de maatschappij kon geweten worden, en deze alzoo, ingevolge de woorden van de concessie, op eene gunstige beschikking aanspraak kan maken.

Bij die gelegenheid zijn echter de belangen der schatkist niet uit het oog verloren en is, ook naar aanleiding van hetgeen daaromtrent door de leden vroeger is opgemerkt, zorg gedragen, dat de exploitatie der steenkolenmijnen te Kerkrade niet zoodanig worde voortgezet, dat de gestelde waarborg zou kunnen worden verijdeld.

Bij het koninklijk besluit, waarbij de termijn van voltooijing en in-exploitatie-brenging van den spoorweg tusschen Maastricht en de Pruisische grenzen, met een zijtak naar genoemde mijnen, andermaal is verlengd tot 12 februari 1853, is alzoo bepaald, dat van 13 februari 1851 af, tot 12 februari 1853, de zuivere opbrengsten der meergemelde steenkolenmijnen als waarborg-gelden voor de voltooijing der werken van den weg en zijtak vóór het einde van den verlengden termijn, maandelijks in de consignatie-kas te Maastricht zullen worden gestort, en dat wanneer de weg niet voor den 12 februari 1853 in exploitatie mogt zijn gebragt, het in de genoemde kas gestort beloop der bedoelde zuivere opbrengsten, onherroepelijk en zonder eenige vergoeding aan den Staat vervalt. Overigens zal de regering, met overleg van de directie van de maatschappij, een plan van exploitatie der mijnen doen ontwerpen, hetwelk voor het vervolg door de maatschappij moet worden ten uitvoer gelegd. Indien de maatschappij daarvan eigendunkelijk mogt afwijken, zal het beheer en genot der mijnen onmiddellijk aan den Staat vervallen, zonder dat daaruit eenig regt van vergoeding voor de maatschappij zal ontstaan.

§ 14. De teleurstelling, hier vermeld, kan alleen haren grond vinden in overdreven schatting van hetgeen menschelijke krachten vermogen. Wanneer men in aanmerking neemt, het getal wets-ontwerpen dat zoowel voor de afgeloopen zitting, als voor de thans aangevangene in gereedheid is gebragt, zoo als dat op de hierbij gevoegde lijst (bijlage lit. *B*) is vermeld, en dat niet minder dan 127 bedraagt, waaronder zich zoovele bevinden van zeer groot gewigt; wanneer men het oog gelieft te vestigen op het tijdverlies dat het zamenstellen der begrooting alleen jaarlijks aan iederen minister kost; en tevens niet vergeet, dat de ministers buitendien met het dagelijksch beheer van 's lands zaken in zijnen vollen omvang belast zijn, dan, meent de regering, zal men moeten erkennen, dat die teleurstelling op geene voldoende gronden rust. (*Vervolg hierna.*)

Advertentiën.

† † † BURGEMEESTER en WETHOUDEREN der STAD *ARNHEM* zullen op Woensdag den 11den December 1850, des middags te 12 ure, ter dezer Stads Secretarie en ten overstaan van den te *Arnhem* standplaats hebbenden Notaris Mr. *GERARD VAN ECK*, in het openbaar bij toeslag verkoopen: de HEIDEGRONDEN, gelegen achter het Landgoed *Sonsbeek* tusschen *Warnsborn* en *Kemperberg* en achter *Reijerskamp* en den *Lichtenbeek*, waarvan de eerste veiling of inzet heeft plaats gehad op Woensdag den 27sten November ll. — Deze Gronden zijn overigens gelegen in de nabijheid van drie Straatwegen en worden door goede Rijwegen omringd en doorsneden, waardoor dezelve zeer gelegen liggen tot het aanleggen van Bouwlanden.

Nadere inlichtingen zijn te bekomen ten Kantore van voornoemden Notaris. — Ter bekoming van locale aanwijzing vervoege men zich bij den Stads Architect *HEUVELINK.*

† † † HEEREN HUISMEESTEREN VAN HET BURGER WEESHUIS, TE *ARNHEM*, zullen, door den Notaris *JB. NIJHOFF*, gevestigd te *Arnhem*, op Maandag den 16den dezer, des middags ten 12 ure, ten huize van den Kastelein *JAS*, aan de Steenstraat, te *Arnhem*, in het openbaar verpachten: 2 Perceelen WEILAND, in het *Arnhemsche Broek*, en 5 Perceelen BOUWLAND, in de gemeente van *Arnhem*, breeder bij billetten omschreven, en waaromtrent informatiën verkrijgbaar zijn bij den Heer Rentmeester van het Huis en bij den Notaris voornoemd.

† † † Ten overstaan van den Notaris *VAN ECK*, te *Arnhem*, zal aan den *Hes* onder *Oosterbeek* in het openbaar worden verkocht:

Op Maandag den 19den December e. k.:

... AKKERMAALSHOUT, uitgebaakt op het Landgoed

LIGTENBEEK

benevens ruim 30 Perceelen DENNEN en eenig AKKERMAALSHOUT, uitgebaakt op het Landgoed

STERRENBERG.

Op Donderdag den 20sten December e. k.:

41 Perceelen HOUT, bestaande uit DENNEN, BERKEN en ESDOORNEN BOOMEN SNOEIHOUT, en mijten TAKKENBOSSCHEN, uitgebaakt op het Landgoed

WARNSBORN.

Op Zaturdag den 21sten December e. k.:

Eenige Perceelen AKKERMAALS en SNOEIHOUT uitgebaakt op de Bouwhoeve

ZONNENBERG.

Deze verkoopingen zullen aanvangen elken dag des voormiddags ten 10 ure.

† † † Op Vrijdag den 13den December 1850 des voormiddags om 10 uur, zullen in *de Gouden Leeuw* te *Keppel* bij *Doesborgh* publiek worden verkocht.

Een aantal Perceelen zware EIKEN, DENNEN en PEPPELEN BOOMEN onder den Huize *Keppel*, waarvan de Rentmeester aldaar aanwijzing zal doen.

† † † Te *Bennekom*, bij *Wageningen*, zijn te bekomen ongeveer 6000 BEUKEN en dito EIKEN HEESTERS, zwaar en blank, benevens ongeveer 150 duizend EIKEN STEK, voor matige prijzen; aanwijzing zal geschieden door *JAN VAN DE MAAT* te *Bennekom*. — *Brieven franco.*

Uittreksel.

Bij Vonnis der Arrondissements-Regtbank te *Arnhem*, van den 25sten November 1850, is tusschen *JAN BRONKHORST*, arbeider, en *CORNELIA GEELEN*, Echtelieden te *Arnhem*, uitgesproken Scheiding van tafel en bed en mitsdien ook van goederen.

hetgeen certificeert.
C. F. TROOST.
Procureur der Eischeresse

† † † Aan Ouders en Voogden, die verlangen mogten dat hunne Zonen of Pupillen tusschentijds tot de lessen aan het STEDELIJK GYMNASIUM alhier toegelaten worden, wordt berigt, dat de COMMISSIE ten overstaan van welke het daartoe gevorderde EXAMEN moet plaats hebben, zal vaceren op *Woensdag* den 11den December e. k. te twee ure, in een der vertrekken van het Gymnasium voornoemd.

MOONE & Co.

Pastoorsteeg No. 164 tusschen de Heeren *MEURS & HAGEMAN*, hebben ontvangen *Castoren* DAMES HOEDEN van af *f* 3; *Castoren* JONGENS HOEDJES van af *f* 2,50, zijn ruim gesorteerd in alles wat het Dames Hoedensvak betreffende.

N.B. men wordt verzocht wel op het adres te willen letten.

† † † *M. S. DE WINTER*, geëxamineerd onderwijzer in Talen, Rekenkunde, Schoonschrijven enz., maakt zijne geëerde stadgenooten bij deze bekend, dat hij met admissie van het Stedelijk Schoolbestuur alhier, zich gevestigd heeft als HUISONDERWIJZER in genoemde VAKKEN. Kunnende zij, die hem met hun vertrouwen mogten vereeren hem dagelijks spreken van 10—12 ure ten zijnen woonhuize. Nieuwstad No. 159.

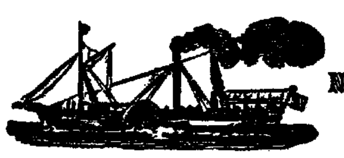

STOOMVAART
VOOR DEN
NEDER- EN MIDDEN-RIJN.
DUSSELDORPSCHE
MAATSCHAPPIJ.

Geregelde Dienst van 18 October 1850.

Van *Dusseldorp* naar *Arnhem*: des Maandags, Donderdags en Zaturdags, des morgens te 8 ure.

Van *Arnhem* naar *Rotterdam*: des Zondags, Dingsdags en Vrijdags, des morgens te 9 ure.

Van *Rotterdam* naar *Arnhem*: des Maandags, Woensdags en Zaturdags, des morgens te 6½ ure.

Van *Arnhem* naar *Emmerik* en *Dusseldorp*: des Maandags, Woensdags en Zaturdags, des namiddags te 3½ ure.

In directe verbinding met de **DAGELIJKSCHE DIENST** tusschen *Dusseldorp* en *Keulen*, de **TWEEMAAL DAGELIJKSCHE** tusschen *Keulen* en *Mainz* en de **DAGELIJKSCHE** tusschen *Mainz* en *Mannheim*.

Nadere inlichtingen geeft de Agent te *Arnhem*,
C. BALCK.

GELDERSCHE
VOLKS-ALMANAK
VOOR 1851

MET PLATEN, à *f* 75 Cents, wordt heden uitgegeven bij den Boekhandelaar *NIJHOFF*, te *Arnhem*.

Burgerlijke stand.

ARNHEM:

Van 27 november tot en met 5 december.

Ondertrouwd: C. M. A. J. Vorstman, 26 j., en L. T. van Heemskerk, 23 j. — J. Peters, 50 j., en M. Schut, 39 j. — G. Slee, 22 j., en M. Wanders, 27 j. — G. Demmink, 31 j., en A. Nusink, 19 j.

Gehuwd: H. L. Strous met H. E. de Bruijn. — J. Vos met E. de Vries.

Bevallen: W. Brink, geb. van Emden, Z. — H. J. Donner, geb. Eemsing, D. — J. P. van Baarskamp, geb. Peeters, Z. — J. Waterman, geb. Voorzanger, D. — P. S. Krieboo, geb. van Emden, D. — C. Verdaasdonk, geb. Elders, D. — A. Leenarts, geb. van Heumen, Z. — J. Loos, geb. Jansen, Z. — E. Schierboom, geb. Eijmers, Z. — H. Kollen, geb. Onck, Z. — T. S. Kronenberg, geb. Toewater, Z. — E. Smit, geb. Kuster, D. — H. Boerbooms, geb. van de Water, D.

Overleden: A. M. van Ooij, echtgenoot van W. Knoops, 49 j. 8 m. — H. M. Liefting, 39 j. — H. Buker, 10 m. — B. Swaaben, 5. m. 4. d. — C. D. Maassen, 27 j. 10 m.

NIJMEGEN:

Van 26 nov. tot en met 4 dec.

Gehuwd: A. Koene en D. O. van Gouwenberghe. — W. de Vlieger en L. E. M. J. Marynusse. — T. H. G. Derryz en C. Heynen. — W. Dinnissen en H. Rutten.

Bevallen: T. Tiggelers, geb. Tax, doode D. — P. C. Walraven, geb. Maassen, Z. — C. S. Ravestein, geb. Havekes, Z. — A. F. de Jager, geb. van Soest, Z. — M. Phyffer, geb. Schouten, D. — E. Jorna, geb. Neys, D. — H. J. Gordon, geb. van Est, Z.

Overleden: P. H. Backer, 2 m. — J. L. Klesterlee, 3 j. — J. P. G. Tack, 4 m. — J. Kanters, 24 j. — A. Toonen, 61 j. — F. Kuypers, 60 j. — H. van Brakel, 28 j.

TIEL:

Van 26 nov. tot en met 3 dec.

Gehuwd: Geene.

Bevallen: H. van Tuil, geb. van der Wal, D.

Overleden: S. Blom, echtgenoot van J. Jagtenberg, 80 j.

WAGENINGEN:

Van 25 nov. tot en met 2 dec.

Gehuwd: G. Buis met B. Meurs.

Bevallen: V. Hijmans, geb. van Esso, D. — G. Leijgraeff, geb. Gerritsen, Z.

Overleden: Geene.

Marktprijzen.

ARNHEM, 6 december.

Oude *Weit* van *f* 7.30 tot 8.75; Nieuwe van *f* 6.35 tot 8.70. — *Rogge* van *f* 5.85 tot 6.15. — *Boekweit* van *f* 5.75 tot 6.15. — *Garst* van *f* 4.50 tot 4.90. — *Friesche Haver* van *f* 0.00 tot 0.00. — *Koehaver* van *f* 2.50 tot 3.10. — *Witte Boonen* van *f* 0.00 tot 0.00. — *Paardeboonen* van *f* 5.90 tot 6.20. — Graauwe *Erwten* van *f* 9.50 tot 11.00. — Groene van *f* 12.00 tot 00.00. — Gele van *f* 0.00 tot 0.00. — *Koolzaad* van *f* 00.00 tot 00.00; *Aveelzaad* van *f* 0.00 tot 0.00; *Klaverzaad* van *f* 00.00 tot 00.00. — *Aardappelen* *f* 1.60 tot 2.00. — *Boter* van *f* 0.60 tot 0.70 het pond.

NIJMEGEN, 3 december.

Alhier was de middenprijs ter markt van gisteren van de 487 verkochte mudden *Tarwe*, per Ned. mud *f* 8.40; van de 474 verkochte mudden *Rogge* *f* 6.0.. van de *Gerst* was de hoogste prijs *f* 4.65 en de laagste *f* 3.75; van de *Boekweit* de hoogste prijs *f* 5.. en de laagste *f* 5.25; van de *Haver* de hoogste prijs *f* 3.40 en de laagste *f* 2.00. De prijs van de *Boter* was per Ned. pond *f* 0.58 à 0.64.

TIEL 2 december.

De aanvoer van O. en N. Tarwe was klein, de puike soorten hebben de vorige prijzen afgebragt, de afwijkende soorten 10 à 20 cts lager; O. en N. Rogge als voren, en weinig gezocht; Garst in en doen; Haver 10 cts. hooger; Boonen als voren.

O. *Tarwe* van *f* 7.00, 8.00 tot 9.00; N. *Tarwe* van *f* 5.50, 7.00 tot 8.50. — O. en N. *Rogge* van *f* 6.00, 6.30 tot 6.60. — *Garst* van *f* 4.00 à 4.60. — *Haver* van *f* 2.50, 2.85 tot 3.25. — *Boonen* van *f* 5.50 tot 6.00. — *Boekweit* van *f* 5.00 à 5.60.

Broodzetting.

ARNHEM, 7 december.

Roggebrood.

Een Roggebrood van 5 pond	*f* 0.4..
» dito » 3 »	» 0.2..
» dito » 2 »	» 0.19..
» dito » 1 »	» 0.09..

Fijn Tarwebrood.

Het pond Fransch of Vloerbrood . . .	*f* 0.3..
Fransch of Vloerbrood 4 oncen . . .	» 0.1..
dito » dito 3 dito . . .	» 0.1..
dito » dito 2 dito . . .	» 0.0..
Het pond Wittebrood of Weggen . . .	» 0.2..
Wittebrood of Weggen 4 oncen . . .	» 0.1..
dito » dito 3 dito . . .	» 0.1..
dito » dito 2 dito . . .	» 0.0..

Waterhoogte te Arnhem.

7 Dec. 2 El 1 Palm 3 Duim; gew. 0 D. gev. 17 ..

De Prijs dezer courant is *f* 5 in de drie maanden. Afzonderlijke nommers 10 cents. Advertentiën van één tot vijf regels *f* 1.— elke regel daarboven 20 centen, behalve 35 centen zegelregt voor elke plaatsing.

Te Arnhem bij G. J. THIEME, Boekdrukker.